

hrvatske željeznice

Dodatak B uz Konvenciju o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF)
od 9. lipnja 1999.

150

**Jedinstveni pravni propisi
za ugovor o međunarodnom
željezničkom prijevozu robe
(CIM)**

Vrijede od 1. srpnja 2006.

Zagreb 2006.

IZMJENE I DOPUNE

Redni broj izvješća	Vrsta izmjene	TPI broj/godina
1	Stupanje na snagu	4/06

Sadržaj

Naslov I	Opće odredbe	
Članak 1	Područje primjene	5
Članak 2	Propisi javnoga prava	6
Članak 3	Definicije	6
Članak 4	Odstupanja	6
Članak 5	Obvezno pravo	6
Naslov II	Sklapanje i provedba ugovora o prijevozu	
Članak 6	Ugovor o prijevozu	7
Članak 7	Sadržaj teretnoga lista	7
Članak 8	Odgovornost za podatke upisane u teretni list	9
Članak 9	Opasne tvari	9
Članak 10	Plaćanje troškova	9
Članak 11	Provjera	9
Članak 12	Dokazna snaga teretnoga lista	10
Članak 13	Utovar i istovar robe	10
Članak 14	Pakovanje	10
Članak 15	Ispunjavanje propisa upravnih vlasti	11
Članak 16	Dostavni rok	12
Članak 17	Izdavanje	12
Članak 18	Pravo raspolaganja robom	13
Članak 19	Ostvarivanje prava raspolaganja	14
Članak 20	Smetnje kod prijevoza	14
Članak 21	Smetnje kod izdavanja	14
Članak 22	Posljedice smetnji kod prijevoza i izdavanja	15
Naslov III	Odgovornost	
Članak 23	Temelj odgovornosti	16
Članak 24	Odgovornost kada se željeznička vozila prevoze kao roba	17
Članak 25	Teret dokazivanja	17
Članak 26	Uzastopni prijevoznici	17
Članak 27	Izvršni prijevoznik	17
Članak 28	Pretpostavka o šteti kod ponovne predaje	18
Članak 29	Pretpostavka o gubitku robe	18
Članak 30	Odšteta kod gubitka	19
Članak 31	Odgovornost kod kaliranja	18
Članak 32	Odšteta kod oštećenja	19
Članak 33	Odšteta kod prekoračivanja dostavnoga roka	20
Članak 34	Odšteta kod deklarirane vrijednosti robe	20
Članak 35	Odšteta kod osiguranja dostavnoga roka	20
Članak 36	Gubitak prava na ograničenje odgovornosti	21
Članak 37	Preračun i obračun kamata	21
Članak 38	Odgovornost u željezničko-pomorskom prometu	21
Članak 39	Odgovornost kod nuklearne nesreće	22
Članak 40	Osobe za koje je prijevoznik odgovoran	22
Članak 41	Druga prava	22

Naslov IV	Ostvarivanje prava	
Članak 42	Zapisnik o očevidu	23
Članak 43	Reklamacije	23
Članak 44	Osobe koje imaju pravo tužiti prijevoznika	23
Članak 45	Prijevoznici od kojih se prava mogu zatražiti sudskim putem	24
Članak 46	Mjerodavni sud	25
Članak 47	Gašenje prava	25
Članak 48	Zastara	26
Naslov V	Odnosi među prijevoznicima	
Članak 49	Obračun	27
Članak 50	Pravo na regres	27
Članak 51	Postupak kod regresa	27
Članak 52	Sporazumi o regresu	28

Naslov I

Opće odredbe

Članak 1

Područje primjene

1. Ovi Jedinствени pravni propisi vrijede za svaki ugovor o prijevozu robe željeznicom uz plaćanje onda kada se mjesto preuzimanja robe i mjesto određeno za izdavanje nalaze u različitim državama članicama bez obzira na mjesto poslovanja i državljanstvo stranaka koje sudjeluju u ugovoru o prijevozu.

2. Ovi Jedinствени pravni propisi također vrijede za ugovore o prijevozu robe željeznicom uz plaćanje onda kad se mjesto preuzimanja robe i mjesto određeno za izdavanje nalaze u različitim državama od kojih je barem jedna država članica, a stranke koje sudjeluju u ugovoru sporazume se da ugovor potpada pod ove Jedinствене pravne propise.

3. Ovi Jedinствени pravni propisi primjenjuju se i onda kada je u međunarodni prijevoz koji je predmet samo jednoga ugovora kao dopuna prekograničnom prijevozu željeznicom uključen prijevoz cestom ili prijevoz unutarnjim vodama u unutarnjem prijevozu neke države članice.

4. Ovi Jedinствени pravni propisi primjenjuju se i onda ako je u međunarodni prijevoz koji je predmet samo jednoga ugovora o prijevozu kao dopuna željezničkom prijevozu uključen prijevoz morem ili prekogranični prijevoz unutarnjim vodama, i to onda ako se prijevoz morem ili prijevoz unutarnjim vodama obavlja na relacijama koje su upisane u popis relacijâ predviđen u stavku 1. članka 24. Konvencije.

5. Ovi Jedinствени pravni propisi ne primjenjuju se na prijevoz što se obavlja između kolodvorâ koji se nalaze na području susjednih država onda kada infrastrukturom tih kolodvora upravlja jedan upravitelj ili više njih, a koji sjedište imaju samo u jednoj od tih država.

6. Svaka država koja je ugovorna stranka neke druge konvencije o izravnom međunarodnom željezničkom prijevozu robe koja je usporediva s ovim Jedinственим pravним propisima može, kada podnosi zahtjev za pristup Konvenciji, ograničiti se na to da će Jedinствене pravne propise primjenjivati samo na prijevoz što se obavlja na dijelu željezničke infrastrukture koji se nalazi na njezinu teritoriju. Taj dio željezničke infrastrukture mora biti jasno određen i spojen sa željezničkom infrastrukturom države članice. Ako neka država izjavi da ulaže ograničenje, tada ovi Jedinствени pravni propisu vrijede:

- a) samo pod uvjetom da se mjesto preuzimanja robe na prijevoz ili mjesto određeno za njezino izdavanje koja su predviđena u ugovoru o prijevozu, kao i predviđeni prijevozni put nalaze na navedenoj infrastrukturi ili
- b) samo pod uvjetom da navedena infrastruktura povezuje infrastrukturu u dvjema državama članicama i da je u ugovoru o prijevozu uglavljena kao prijevozni put za provoz.

7. Država koja pridrži pravo u skladu sa stavkom 6. može ga povući u svakom trenutku uz obavijest depozitaru o tome. Povlačenje stupa na snagu mjesec dana pošto depozitar o tome obavijesti države članice. Ograničenje prestaje vrijediti onda kada konvencija spomenuta u prvom rečenici stavka 6. prestane vrijediti u toj državi.

Članak 2 Propisi javnoga prava

Prijevozi na koje se primjenjuju ovi Jedinstveni pravni propisi potpadaju pod propise javnoga prava, u prvom redu pod propise za prijevoz opasnih tvari, kao i pod propise carinskoga prava i prava o zaštiti životinja.

Članak 3 Definicije

U ovim Jedinstvenim pravnim propisima izraz

- a) »prijevoznik« označava ugovornoga prijevoznika s kojim pošiljatelj u skladu s Jedinstvenim pravnim propisima sklapa ugovor o prijevozu ili pak uzastopnoga prijevoznika koji je na temelju toga ugovora o prijevozu odgovoran.
- b) »izvršni prijevoznik« označava prijevoznika koji s pošiljateljem ne sklapa ugovor o prijevozu, ali kojemu ugovorni prijevoznik u cijelosti ili dijelom povjerava izvedbu prijevoza tračnicama.
- c) »opći prijevozni uvjeti« označavaju prijevoznikove uvjete izražene u obliku općih uvjeta ili tarifâ što su pravno na snazi u svakoj državi članici i koji nakon sklapanja ugovora o prijevozu postanu njegovim sastavnim dijelom.
- d) »intermodalna prijevozna jedinica« jesu kontejner, izmjenjivi kamionski sanduk, sedlasta poluprikolica ili druge slične teretne jedinice koje se rabe u intermodalnom prijevozu.

Članak 4 Odstupanja

1. Države članice mogu sklopiti sporazume u kojima se odstupa od Jedinstvenih pravnih propisa onda kada je riječ o prijevozu koji se obavlja isključivo između dvaju kolodvora na obje strane granice pod uvjetom da između njih ne postoji drugi kolodvor.
2. Kada je riječ o prijevozu između dviju država članica u koji je uključen provoz kroz zemlju koja nije država članica, tada sudjelujuće države mogu sklopiti sporazume o odstupanju od Jedinstvenih pravnih propisa.
3. O sporazumima navedenima u stavcima 1. i 2. te o njihovu stupanju na snagu obavješćuje se Međudržavna organizacija za međunarodni željeznički prijevoz. Glavni tajnik Organizacije o tome obavješćuje države članice i poduzeća kojih se to tiče.

Članak 5 Obvezno pravo

Ako u ovim Jedinstvenim pravnim propisima nije određeno drugačije, tada se poništava svaki sporazum koji izravno ili neizravno odstupa od Jedinstvenih pravnih propisa. Poništavanje takvih sporazuma nema za posljedicu poništavanje drugih odredaba ugovora o prijevozu. No, prijevoznik može preuzeti odgovornost i obveze koje su veće nego što je predviđeno u ovim Jedinstvenim pravnim propisima.

Naslov II

Sklapanje i provedba ugovora o prijevozu

Članak 6

Ugovor o prijevozu

1. Ugovorom o prijevozu prijevoznik se obvezuje da će uz plaćanje prevesti robu do određena mjesta i ondje ju izdati primatelju.
2. Ugovor o prijevozu mora se potvrditi ispostavljanjem teretnoga lista, koji se izrađuje u skladu s jedinstvenim uzorkom. No, izostanak, neispravnost ili gubitak teretnoga lista ne utječe na postojanje ili valjanost ugovora koji potpada pod Jedinstvene pravne propise.
3. Teretni list potpisuju pošiljatelj i prijevoznik. Potpis je moguće zamijeniti žigom, računalnom bilješkom o knjiženju ili na neki drugi prikladan način.
4. Na duplikatu teretnoga lista prijevoznik na prikladan način mora potvrditi da je preuzeo robu na prijevoz i duplikat predati pošiljatelju.
5. Teretni list nema snagu teretnice.
6. Teretni list ispostavlja se za svaku pošiljku. Ako između pošiljatelja i prijevoznika nije uglavljeno drugačije, tada se teretni list može odnositi samo na pošiljku tovaru na jedan vagon.
7. Kada prijevoz ulazi u carinski teritorij Europske zajednice ili u teritorij gdje vrijedi zajednički postupak za provoz, tada svaka pošiljka mora biti praćena teretnim listom koji udovoljava zahtjevima u članku 7.
8. Jedinstveni uzorak teretnih listova međunarodne prijevozničke udruge određuju zajedno s međunarodnim korisničkim udrugama i tijelima koja imaju ovlast za carinska pitanja u državama članicama, kao i s regionalnim međudržavnim organizacijama za ekonomske integracije koje su ovlaštene donositi vlastito carinsko zakonodavstvo.
9. Teretni list i njegov duplikat mogu se ispostaviti elektroničkim zapisivanjem podataka koji se mogu pretvoriti u čitljive pisane znakove. Postupak za zapisivanje podataka i postupak za njihovu obradu moraju biti funkcionalno istovjetni, osobito što se tiče dokazne vrijednosti teretnoga lista koja je tim podacima predstavljena.

Članak 7

Sadržaj teretnoga lista

1. U teretnom listu moraju biti sadržani sljedeći podatci:
 - a) mjesto i datum ispostavljanja
 - b) pošiljateljovo ime ili naziv i adresa
 - c) naziv i adresa prijevoznika koji zaključi ugovor o prijevozu
 - d) ime ili naziv i adresa osobe kojoj se roba stvarno izda onda ako to nije prijevoznik spomenut pod c)
 - e) mjesto i nadnevak (datum) preuzimanja robe

- f) mjesto izdavanja
- g) primateljevo ime ili naziv i adresa
- h) naziv vrste robe i pakovanja (ambalaže), a u prijevozu opasnih tvari opis predviđen u Pravilniku o međunarodnom prijevozu opasnih tvari željeznicom (Pravilnik RID)
- i) količina komada te posebne oznake i brojevi koji su potrebni za identifikaciju komadnih pošiljaka
- j) broj vagona kada je riječ o prijevozu vagonskih pošiljaka
- k) broj željezničkoga vozila onda ako se kreće na svojim kotačima i na prijevoz se predaje kao roba
- l) osim toga, kada je riječ o intermodalnim prijevoznim jedinicama, vrsta, broj i druge oznake prijeko potrebne za identifikaciju
- m) bruto masa ili količina robe izražena na drugi način
- n) točan popis isprava što ih zahtijevaju carinske ili druge upravne vlasti te koje su priložene uz teretni list ili pak prijevozniku na raspolaganju stoje u uredu valjano određene vlasti ili tijela određenoga u ugovoru
- o) troškovi vezani uz prijevoz (prevoznina, naknada za posebne usluge, carine i drugi troškovi koji nastanu od sklapanja ugovora do trenutka izdavanja robe) onda ako ih plaća primatelj ili pak svaka druga izjava u skladu s kojom troškove plaća primatelj
- p) izjava o tome da prijevoz, čak i onda ako je dogovoreno drugačije, potpada pod ove Jedinstvene pravne propise.

2. Ondje gdje je to primjenjivo, u teretnom listu također moraju biti sadržani sljedeći podatci:

- a) podatak o prijevozniku koji robu mora izdati primatelju onda kada prijevoz obavlja nekoliko uzastopnih prijevoznika i kada je taj prijevoznik uza svoj pristanak upisan u teretni list
- b) troškovi koje preuzima pošiljatelj
- c) iznos za naplatu pouzećem
- d) izjava o vrijednosti robe i iznos osiguranja dostavnoga roka
- e) dogovoreni dostavni rok
- f) dogovoreni prijevozni put
- g) popis isprava koje nisu navedene u stavku 1 pod n), a koje se predaju prijevozniku
- h) pošiljateljeve naznake o količini i oznakama plomba koje je stavio na vagon.

3. Ugovorene stranke u teretni list mogu upisati sve druge dopunske podatke koje smatraju korisnima.

Članak 8 Odgovornost za podatke upisane u teretni list

1. Pošiljatelj je odgovoran za sve troškove, gubitak i štetu koju pretrpi prijevoznik:
 - a) zato što su podatci koje pošiljatelj upiše u teretni list nepravilni, netočni, nepotpuni ili su upisani drugamo a ne na mjesto predviđeno za to
 - b) zato što pošiljatelj propusti upisati podatke koju su propisani u Pravilniku RID.
2. Ako na pošiljateljjev zahtjev podatke u teretni list upiše prijevoznik, tada se pretpostavlja da je to učinio u njegovo ime onda ako se ne dokaže suprotno.
3. Ako u teretnom listu nisu sadržani podatci naznačeni u stavku 1. pod p) članka 7, tada je prijevoznik imatelju prava na raspolaganje odgovoran za sve troškove, gubitak i štetu koja nastane zbog takva propusta.

Članak 9 Opasne tvari

Ako pošiljatelj ne upiše podatke onako kako je to propisano u Pravilniku RID, tada prijevoznik bez plaćanja odštete i prema okolnostima u svakom trenutku može istovariti ili uništiti robu ili pak ju učiniti neopasnom, osim onda ako je bio svjestan njezinih opasnih svojstava kada ju je preuzimao.

Članak 10 Plaćanje troškova

1. Osim ako između pošiljatelja i prijevoznika nije dogovoreno drukčije, troškove (prevozninu, naknadu za posebne usluge, carine i druge troškove koji nastanu od sklapanja ugovora do trenutka izdavanja) plaća pošiljatelj.
2. Kada na temelju sporazuma između pošiljatelja i prijevoznika troškove plaća primatelj, a on ne iskupi teretni list, ne iskoristi svoja prava u skladu sa stavkom 3 članka 17. niti ugovor o prijevozu u izmijeni skladu s člankom 18, tada je troškove obvezatan platiti pošiljatelj.

Članak 11 Provjera

1. Prijevoznik u svakom trenutku ima pravo provjeriti je li udovoljeno prijevoznim uvjetima i slaže li se sadržaj pošiljke s podacima u teretnom listu koje je upisao pošiljatelj. Ako se provjera odnosi na sadržaj pošiljke, potrebno ju je obaviti u nazočnosti imatelja prava onda ako je to moguće. Ako to nije moguće, prijevoznik mora zatražiti nazočnost dvaju neovisnih svjedoka, osim onda ako zakoni i propisi države gdje se pregled obavlja ne predviđaju drukčije.
2. Ako se sadržaj pošiljke ne slaže s podacima u teretnom listu ili pak ako odredbe koje se odnose na prijevoz robe pod posebnim uvjetima nisu ispunjene, tada se rezultat provjere mora upisati u primjerak teretnoga lista koji prati robu, kao i u duplikat teretnoga lista onda ako ga prijevoznik ima još uvijek. U tome slučaju roba se tereti troškovima prouzrokovanim provjerom onda ako se oni ne plate odmah.

3. Kada pošiljatelj utovaruje robu, od prijevoznika ima pravo zatražiti da provjeri stanje robe i njezino pakovanje (ambalažu), kao i točnost navoda u teretnom listu u pogledu količine paketa, njihovih oznaka i brojeva te bruto mase robe ili njezine količine izražene na neki drugi način. Prijevoznik je obvezan obaviti naknadnu provjeru samo onda ako ima sredstva prikladna za taj posao. Prijevoznik može zatražiti da se plate troškovi provjere. Rezultat provjere upisuje se u teretni list.

Članak 12 Dokazna snaga teretnoga lista

1. Dok se ne dokaže suprotno, teretni list je dokaz o tome da je ugovor o prijevozu sklopljen pod određenim uvjetima, kao i o tome da je prijevoznik preuzeo robu.

2. Ako robu utovari prijevoznik, teretni list je dokaz, dok se ne dokaže suprotno, o stanju robe i njezinu pakovanju (ambalaži) navedenome u njemu. Ako te naznake nedostaju, teretni list je dokaz o tome da je roba bila u dobrom izvanjskom stanju kada ju je preuzeo prijevoznik, kao i o tome da su podatci upisani u nj o količini paketa, njihovima oznakama i brojevima te o bruto masi robe ili njezinoj količini izraženoj na neki drugi način točni.

3. Ako robu utovari pošiljatelj, teretni list je dokaz, dok se ne dokaže suprotno, o stanju robe i njezinu pakovanju (ambalaži) navedenome u njemu. Ako te naznake nedostaju, teretni list je dokaz o tome da je roba bila u dobrom izvanjskom stanju, kao i tome da su navodi spomenuti u stavku 2 točni, i to pod uvjetom da robu pregleda prijevoznik i rezultat svojega pregleda upiše u teretni list.

4. No, teretni list nije dokaz onda ako je u njemu sadržano razložno ograničenje. Razlog za ograničenje može biti činjenica da prijevoznik nema sredstava prikladnih za obavljanje naknadne provjere kako bi ustanovio slaže li se sadržaj pošiljke s navodima u teretnom listu.

Članak 13 Utovar i istovar robe

1. Pošiljatelj i prijevoznik trebali bi se dogovoriti o tome tko je odgovoran za utovar i istovar robe. Ako nema takva dogovora, prijevoznik je odgovoran za utovar i istovar komadnih pošiljaka. Kada je pak riječ o vagonским pošiljkama, za utovar je odgovoran pošiljatelj, a primatelj je odgovoran za istovar nakon izdavanja.

2. Pošiljatelj je odgovoran za sve posljedice manjkava utovara ako on utovari robu. Zato prijevozniku mora platiti ponajprije naknadu za gubitak ili štetu koje on pretrpi kao posljedicu toga. Prijevoznik mora dokazati da je utovar bio manjkav.

Članak 14 Pakovanje

Pošiljatelj je prijevozniku odgovoran za svaki gubitak ili štetu te za troškove koji nastanu zato što je pakovanje (ambalaža) robe manjkavo ili pak nedostaje, osim onda ako su nedostaci prijevozniku bili očigledni ili poznati u trenutku kada je preuzimao robu, a on se ničim nije ogradio u pogledu toga.

Članak 15 Ispunjavanje propisa upravnih vlasti

1. Da bi se ispunili propisi što ih zahtijevaju carinske i druge upravne vlasti, a što je potrebno učiniti prije izdavanja robe, pošiljalatelj uz teretni list mora priložiti isprave potrebne za to ili pak staviti ih na raspolaganje prijevozniku te mu dati prijeko potrebne obavijesti.

2. Prijevoznik nije obavezan provjeravati jesu li te isprave i te obavijesti točne i dostatne. Osim onda kada krivnju za to snosi prijevoznik, pošiljalatelj je prijevozniku odgovoran za svaki gubitak ili štetu koji su posljedica nedostatka ili nepotpunosti odnosno neispravnosti takvih isprava ili obavijesti.

3. Prijevoznik je odgovoran za sve posljedice koje nastanu zbog gubitka ili neispravne primjene isprava koje su priložene uz teretni list ili pak su pohranjene kod njega, osim onda ako se isprave izgube odnosno gubitak ili šteta nastanu zbog neispravne upotrebe isprava koja je izazvana okolnostima što ih prijevoznik nije mogao izbjeći i čije posljedice nije mogao spriječiti. Ipak, odšteta ne može biti veća od odštete predviđene u slučaju gubitka robe.

4. Pošiljalatelj izjavom u teretnom listu ili primatelj zahtjevom u skladu sa stavkom 3 članka 18. može zatražiti:

- a) da bude nazočan ili da ga zastupa opunomoćenik onda kada se provodi carinski ili drugi upravni postupak kako bi mogao dati sve potrebne obavijesti i objašnjenja
- b) da osobno ispuni carinske i druge upravne propise ili da to učini njegov opunomoćenik onda ako to dopuštaju zakoni i propisi države u kojoj se ispunjavaju ti propisi
- c) da plati carine i druge troškove kada su on ili njegov opunomoćenik nazočni ispunjavanju propisa carinskih i drugih upravnih vlasti onda ako su takva plaćanja dopuštena zakonima i propisima države u kojoj se ispunjavaju ti propisi.

U takvim okolnostima ni pošiljalatelj, ni primatelj koji ima pravo raspolaganja, ni njihovi opunomoćenici ne mogu uzeti robu u posjed.

5. Ako za ispunjavanje carinskih i drugih upravnih propisa pošiljalatelj naznači mjesto gdje to ne dopuštaju propisi koji su na snazi ili ako on u tu svrhu predvidi neki drugi postupak koji nije moguće provesti, tada prijevoznik postupa na način koji se njemu čini najpogodnijim i u interesu imatelja prava te pošiljalatelja obavješćuje o poduzetim mjerama.

6. Ako pošiljalatelj preuzme obvezu da će platiti carine, prijevoznik ima izbor da carinski postupak provede tijekom provoza ili u odredišnom mjestu.

7. Ako primatelj teretni list ne iskupi u roku propisanom odredbama koje vrijede u odredišnom mjestu, prijevoznik može postupiti u skladu sa stavkom 5.

8. Pošiljalatelj se mora pridržavati propisa carinskih i drugih upravnih vlasti u pogledu pakovanja (ambalaže) i pokrivanja robe. Ako pošiljalatelj robu ne zapakira ili ne pokrije u skladu s tim propisima, to ima pravo učiniti prijevoznik. Troškovi koji tada nastanu terete robu.

Članak 16 Dostavni rok

1. Pošiljatelj i prijevoznik trebali bi se dogovoriti o dostavnom roku. Ako nema takva dogovora, tada dostavni rok ne smije biti dulji nego rok koji bi bio rezultat primjene stavaka 2 do 4.

2. Uzimajući u obzir odredbe stavaka 3 i 4, najdulji dostavni rok iznosi:

a) za vagnske pošiljke:	
– otpremni rok	12 sati
– prijevozni rok, za svakih započelih 400 km	24 sata
b) za komadne pošiljke:	
– otpremni rok	24 sata
– prijevozni rok, za svakih započelih 200 km	24 sata

Udaljenosti se odnose na dogovoreni prijevozni put, a u nedostatku toga na najkraći mogući prijevozni put.

3. U sljedećim slučajevima prijevoznik može odrediti dopunske rokove određenoga trajanja:

- a) za pošiljke koje se prevoze:
- prugama različite kolosiječne širine
 - morskim ili unutarnjim vodnim putem
 - cestom onda ako nema željezničke pruge
- b) u izvanrednim okolnostima koje prouzrokuju izvanredno povećanje prijevoza ili izvanredne prometne poteškoće.

Trajanje dopunskih rokova mora biti vidljivo u Općim prijevoznim uvjetima.

4. Dostavni rok počinje teći nakon preuzimanja robe; on se produljuje dok traje zadržavanje koje nije izazvano prijevoznikovom krivnjom. Dostavni rok obustavlja se nedjeljom i državnim blagdanom.

Članak 17 Izdavanje

1. Kada primatelj potvrdi primitak teretnoga lista i plati tražbine koje proizlaze iz ugovora o prijevozu, prijevoznik mu mora predati teretni list i izdati robu na mjestu određenom za izdavanje.

2. Smatra se da je roba izdana primatelju onda ako je u skladu s odredbama koje vrijede u mjestu izdavanja:

- a) predana carinskoj ili poreznoj upravi u njihovim prostorijama za otpremu ili skladištenje onda kada te prostorije nisu pod prijevoznikovim nadzorom
- b) uskladištena kod prijevoznika, kod otpremnika ili u javnom skladištu.

3. Pošto roba prispje u mjesto izdavanja, primatelj od prijevoznika može zatražiti da mu preda teretni list i izda robu. Ako se ustanovi gubitak robe ili ako ona ne prispje u roku predviđenom u stavku 1 članka 29, tada primatelj od prijevoznika u svoje ime može zahtijevati svoja prava na temelju ugovora o prijevozu.

4. Dok se ne udovolji njegovu zahtjevu da se ustanovi navodna šteta, imatelj prava može odbiti preuzimanje robe čak i pošto iskupi teretni list i plati naknade koje proizlaze iz ugovora o prijevozu.

5. U svim drugim slučajevima roba se izdaje u skladu odredbama koje vrijede u mjestu izdavanja.

6. Ako se roba izda primatelju a da se pritom ne naplati pouzeće, prijevoznik pošiljatelju mora nadoknaditi iznos pouzeća, pri čemu zadržava pravo na to da od primatelja sebi nadoknadi nastalu štetu.

Članak 18 Pravo raspolaganja robom

1. Pošiljatelj ima pravo raspolagati robom i naknadno mijenjati ugovor o prijevozu. U prvom redu može zahtijevati:

- a) da prijevoznik robu ne prevozi dalje
- b) da prijevoznik prekine izdavanje robe
- c) da prijevoznik robu izda nekomu drugomu a ne primatelju koji je naveden u teretnom listu
- d) da prijevoznik robu izda na nekom drugom mjestu, a ne na mjestu koje je navedeno u teretnom listu.

2. Ako pošiljatelj i posjeduje duplikat teretnoga lista, njegovo pravo na to da mijenja ugovor o prijevozu gasi se onda:

- a) ako primatelj iskupi teretni list
- b) ako primatelj preuzme robu
- c) ako primatelj zatraži svoja prava u skladu sa stavkom 3 članka 17
- d) ako primatelj u skladu sa stavkom 3 ima pravo raspolaganja; od toga trenutka pa dalje prijevoznik mora slijediti primateljeve zahtjeve i upute.

3. Pravo na to da izmijeni ugovor o prijevozu primatelj ima već od trenutka ispostavljanja teretnoga lista onda ako pošiljatelj u teretni list ne upiše neku drugu napomenu.

4. Primateljevo pravo na to da izmijeni ugovor o prijevozu gasi se onda:

- a) ako iskupi teretni list
- b) ako preuzme robu
- c) ako zatraži svoja prava u skladu sa stavkom 3 članka 17
- d) ako u skladu sa stavkom 5 propiše da robu valja predati trećoj osobi, a ta osoba potom zatraži svoja prava u skladu sa stavkom 3 članka 17.

5. Ako primatelj propiše da robu valja predati trećoj osobi, ta osoba nema pravo mijenjati ugovor o prijevozu.

Članak 19
Ostvarivanje prava raspolaganja

1. Ako pošiljatelj, ili u slučaju stavka 3 članka 18 primatelj, naknadnim zahtjevom želi izmijeniti ugovor o prijevozu, tada prijevozniku mora podastrijeti duplikat teretnoga lista u koji se upisuju izmjene.
2. Pošiljatelj, ili u slučaju stavka 3 članka 18 primatelj, prijevozniku mora nadoknaditi sve troškove i štete koje nastanu provedbom naknadnih izmjena.
3. Kada upute dođu do onih koji moraju provesti naknadne izmjene, ta provedba mora biti moguća, dopuštena i imati smisla te ni u jednom trenutku ne smije smetati uobičajenomu prijevoznikovu radu niti nanositi štetu pošiljateljima ili primateljima drugih pošiljaka.
4. Naknadne izmjene ne smiju dovesti do dijeljenja pošiljke.
5. Ako s obzirom na uvjete iz stavka 3 prijevoznik ne može provesti primljene zahtjeve, tada odmah mora obavijestiti onoga tko zahtijeva izmjenu.
6. Ako prijevoznik počini neku pogrešku, onda je on odgovaran za posljedice koje proiziđu odatle što ne provede naknadnu izmjenu ili ju pak provede u nedostatnoj mjeri. No, ne mora nadoknaditi štetu koja bi bila veća nego šteta koja nastane kada dođe do gubitka robe.
7. Ako prijevoznik provede pošiljateljeve naknadne izmjene a da pritom ne zatraži da mu se pokaže duplikat teretnoga lista, onda je on primatelju odgovaran za štetu koja nastane ako je duplikat teretnoga lista već predan primatelju. No, ne mora nadoknaditi štetu koja bi bila veća nego šteta koja nastane kada dođe do gubitka robe.

Članak 20
Smetnje kod prijevoza

1. Kada je riječ o smetnji kod prijevoza, tada prijevoznik odlučuje o tome je li prikladno izmijeniti prijevozni put i robu bez odgađanja poslati dalje ili pak je u interesu imatelja prava raspolaganja da se od njega zatraži uputa priopćujući mu pritom sve korisne podatke kojima raspolaže.
2. Ako pošiljku nije moguće prevesti dalje, prijevoznik od imatelja prava raspolaganja treba zatražiti uputu. Ako prijevoznik ne može dobiti upute u primjerenom roku, tada mora poduzeti mjere koje mu se u interesu imatelja prava raspolaganja čine najprimjerenijima.

Članak 21
Smetnje kod izdavanja

1. Kada je riječ o smetnji kod izdavanja, prijevoznik o tome odmah mora obavijestiti pošiljatelja i pribaviti njegove upute onda ako pošiljatelj naznakom u teretnom listu ne zatraži da se u slučaju smetnje kod izdavanja roba smjesta vrati njemu.
2. Ako se smetnja kod izdavanja ukloni prije nego što prijevozniku stignu pošiljateljeve upute, roba se mora izdati primatelju. O tome odmah treba obavijestiti pošiljatelja.
3. Ako primatelj odbija preuzeti robu, tada pravo na to da daje upute pošiljatelj ima i onda ako ne može predočiti duplikat teretnoga lista.
4. Ako smetnja kod izdavanja robe nastane pošto primatelj u skladu sa stavicima 3 do 5 članka 18 izmijeni ugovor o prijevozu, tada prijevoznik mora obavijestiti toga primatelja.

Članak 22
Posljedice smetnji kod prijevoza i kod izdavanja

1. Prijevoznik ima pravo na povrat troškova koji mu nastanu:

- a) zato što pribavi upute
- b) zato što provede upute
- c) zato što upute koje je zatražio ne dobije ili ih ne dobije na vrijeme
- d) zato što donese odluku u skladu sa stavkom 1 članka 20 a da prije toga ne pribavi upute

osim onda ako ti troškovi nastanu njegovom krivnjom. U prvom redu može naplatiti prevozninu za stvarni prijevozni put i zatražiti da se dostavni rok prilagodi tomu putu.

2. U slučajevima naznačenima u stavku 2. članka 20 i u stavku 1. članku 21 prijevoznik odmah može istovariti robu na teret imatelja prava raspolaganja. Nakon istovara prijevoz se smatra završenim. Prijevoznik pak mora robu pohraniti u ime imatelja prava raspolaganja. No, to može povjeriti i nekoj trećoj osobi, pri čemu je odgovaran samo za pomnijiv odabir te treće osobe. Roba ostaje opterećena tražbinama koje proizlaze iz ugovora o prijevozu i svim drugim troškovima.

3. Prijevoznik može pokrenuti prodaju robe ne čekajući upute imatelja prava raspolaganja ako je riječ o pokvarljivoj robi ili ako stanje robe opravdava takvu mjeru ili pak ako troškovi pohrane nisu primjereni vrijednosti robe. Prodaju robe može pokrenuti i u drugim slučajevima onda ako u nekom primjerenom roku ne dobije suprotne upute imatelja prava raspolaganja čija mu se provedba može činiti jeftinijim načinom.

4. Ako se roba proda, utržak se nakon odbitka troškova koji ju terete stavlja na raspolaganje imatelju prava. Ako utržak bude manji nego ti troškovi, razliku mora platiti pošiljatelj.

5. Način prodaje određuju se u skladu sa zakonima i propisima koji vrijede na mjestu gdje se roba nalazi ili u skladu s običajima toga mjesta.

6. Ako kod smetnji kod prijevoza ili kod izdavanja robe primatelju pošiljatelj u primjerenom roku ne dadne nikakvu uputu i ako se smetnja kod prijevoza ili kod izdavanja pošiljke primatelju ne može ukloniti u skladu sa stavcima 2. i 3, tada prijevoznik robu može vratiti pošiljatelju na njegov teret ili ju uništiti ako je to opravdano.

Naslov III Odgovornost

Članak 23 Temelj odgovornosti

1. Prijevoznik je odgovaran za štetu koja nastane zbog potpunoga ili djelomičnog gubitka ili zbog oštećivanja robe u razdoblju od njezina preuzimanja na prijevoz do njezina izdavanja primatelju, kao i zbog prekoračivanja dostavnoga roka, neovisno o tome koja se željeznička infrastruktura iskorištava.

2. Od te odgovornosti prijevoznik biva oslobođen onda ako su gubitak, oštećenje ili prekoračivanje dostavnoga roka prouzrokovani krivnjom imatelja prava, uputom imatelja prava za čije izdavanje prijevoznik nije kriv, posebnim manjkavostima robe (kvarenjem, kaliranjem itd.) ili pak okolnostima koje prijevoznik nije mogao izbjeći niti je njihove posljedice mogao ukloniti.

3. Od te odgovornosti prijevoznik biva oslobođen onda ako gubitak ili oštećenje nastanu kao posljedica posebne opasnosti koja je povezana s jednom od sljedećih činjenica ili s više njih:

- a) s prijevozom u otvorenim vagonima u skladu s Općim prijevoznim uvjetima ili ako je to izrijekom uglavljeno i naznačeno u teretnom listu. Izuzimajući štete što ih roba pretrpi zbog vremenskih utjecaja, ne smatra se da se roba u intermodalnim prijevoznim jedinicama i u zatvorenim cestovnim vozilima koja se prevoze na željezničkim vagonima prevozi u otvorenim vagonima. Ako se pošiljatelj kod prijevoza robe u otvorenim vagonima koristi pokrivačima, prijevoznik odgovara samo onoliko koliko je to njegova obveza kod prijevoza u otvorenim vagonima bez pokrivača, čak i onda ako je pritom riječ o robi koja se u skladu s Općim prijevoznim uvjetima ne prevozi u otvorenim vagonima.
- b) s nepostojanjem ili manjkavošću pakovanja (ambalaže) kada je riječ o robi koja je po svojim svojstvima podložna tomu da se izgubi ili ošteti onda ako nije pakirana ili je pakirana manjkavo.
- c) ako utovar robe obavi pošiljatelj ili ako istovar obavi primatelj.
- d) sa svojstvom nekih roba po kojemu su podložne potpunomu ili djelomičnom gubitku ili oštećivanju, kao što su u prvom redu lom, hrđanje, kvarenje, isušivanje, prosipanje.
- e) s neispravnim, nepreciznim ili nepotpunim oznakama ili numeracijama komadâ robe za otpremu
- f) s prijevozom živih životinja
- g) s prijevozom koji se u skladu s mjerodavnim odredbama ili sporazumom između pošiljatelja i prijevoznika, koje su navedene u teretnom listu, izvodi uz pratnju onda ako gubitak ili oštećenje nastanu zbog opasnosti koju je trebala ukloniti pratnja.

Članak 24
Odgovornost kada se željeznička vozila prevoze kao roba

1. Kada se željeznička vozila koja su na prijevoz predana kao roba prevoze na vlastitim kotačima, prijevoznik je odgovaran za štetu koja zbog gubitka ili oštećivanja željezničkoga vozila ili njegovih sastavnih dijelova nastane u razdoblju od preuzimanja na prijevoz do izdavanja primatelju, kao i zbog prekoračivanja dostavnoga roka onda ako ne dokaže da šteta nije prouzrokovana njegovom krivnjom.

2. Prijevoznik nije odgovaran za gubitak odvojivih sastavnih dijelova vozila koji nisu napisani na njegovim uzdužnim stranicama ili nisu navedeni u popisu koji je postavljen u vozilu.

Članak 25
Teret dokazivanja

1. Prijevoznik je obvezan dokazati to da su gubitak, oštećenje ili prekoračivanje dostavnoga roka prouzrokovani nekom od činjenica navedenih u stavku 2. članka 23.

2. Ako prijevoznik iznese da su gubitak ili oštećenje mogli nastati u okolnostima slučaja iz jedne ili nekoliko posebnih opasnosti navedenih u stavku 3. članka 23, pretpostavlja se da je šteta nastala zbog toga. No, imatelj prava ima pravo dokazati da šteta nije nastala ili da nije nastala jedino kao posljedica neke od tih opasnosti.

3. U slučaju stavka 3. pod a) članka 23 pretpostavka u skladu sa stavkom 2. ne vrijedi onda ako je gubitak jako velik ili ako dođe do gubitka cijelih komada robe.

Članak 26
Uzastopni prijevoznici

Kada prijevoz koji je predmetom jednoga ugovora o prijevozu obavi više uzastopnih prijevoznika, tada svaki prijevoznik, budući da robu preuzima s teretnim listom, u ugovor o prijevozu ulazi s uvjetima iz teretnog lista te preuzima obveze koje proizlaze odatle. U tome slučaju svaki prijevoznik odgovoran je za izvedbu prijevoza na cijeloj relaciji do izdavanja.

Članak 27
Izvršni prijevoznik

1. Kada prijevoznik izvedbu prijevoza u cijelosti ili dijelom povjeri izvršnomu prijevozniku, tada bez obzira na to je li na temelju ugovora o prijevozu bio ovlašten to učiniti ili nije bio, prijevoznik ipak ostaje odgovoran za cjelokupan prijevoz.

2. Sve odredbe ovih Jedinostvenih pravnih propisa kojima se uređuje prijevoznikova odgovornost također se primjenjuje na odgovornost izvršnoga prijevoznika tijekom prijevoza koji on izvede. Članci 36 i 41 primjenjuju se onda ako se podnese zahtjev protiv službenikâ i svih drugih osoba čijim se uslugama izvršni prijevoznik posluži da bi izveo prijevoz.

3. Posebni sporazumi kojima prijevoznik preuzme obveze koje mu se ne nameću ovim Jedinostvenim pravnim propisima ili kojima se odriče prava što mu se osiguravaju ovim Jedinostvenim pravnim propisima, ne vrijede za onoga izvršenog prijevoznika koji ih ne prihvati izrijekom i u pismenom obliku. Bez obzira na to prihvati li izvršni prijevoznik takve sporazume ili ne prihvati, prijevoznik ipak ostaje vezan obvezama ili odreknućima što proizlaze iz posebnih sporazuma.

4. Ako su i u mjeri u kojoj su prijevoznik i izvršni prijevoznik odgovorni, njihova odgovornost je solidarna.

5. Ukupan iznos odštete koju su obvezni platiti prijevoznik i izvršni prijevoznik, kao i njihovi službenici i druge osobe čijim se uslugama koriste da bi izveli prijevoz, ne smije biti veći od najviših iznosa određenih u ovim Jedinstvenim pravnim propisima.

6. Ovaj članak ne dovodi u pitanje prava na regres koja mogu postojati između prijevoznika i izvršnoga prijevoznika.

Članak 28

Pretpostavka o šteti kod ponovne predaje

1. Ako se pošiljka koja je na prijevoz bila predana u skladu s ovim Jedinstvenim pravnim propisima u skladu s istim tim pravnim propisima preda ponovno (reekspedira) te ako se nakon ponovne predaje ustanovi djelomični gubitak ili oštećenje, pretpostavlja se da su taj djelomični gubitak ili to oštećenje nastali dok je na snazi bio posljednji ugovor o prijevozu onda ako pošiljka ostane na čuvanju kod prijevoznika i ako se ponovno preda u stanju u kojemu je prispjela na mjesto ponovne predaje.

2. Ta pretpostavka vrijedi također kada ugovor o prijevozu koji je prethodio ponovnoj predaji nije potpadao pod Jedinstvene pravne propise onda ako bi se oni bili primjenjivali od prvobitnoga otpremnog mjesta do konačnoga izdavanja da je roba bila predana na izravan prijevoz.

3. Jednako tako ta pretpostavka vrijedi ako je ugovor o prijevozu koji je prethodio ponovnoj predaji potpadao pod neku drugu konvenciju o izravnom međunarodnom željezničkom prijevozu robe koja je usporediva s Jedinstvenim pravnim propisima, a u toj je konvenciji također sadržana pravna pretpostavka u korist pošiljaka koje se na prijevoz predaju u skladu s ovim Jedinstvenim pravnim propisima.

Članak 29

Pretpostavka o gubitku robe

1. Imatelj prava bez daljnjega dokazivanja robu može smatrati izgubljenom ako se ona u roku od 30 dana pošto istekne dostavni rok ne izda primatelju ili ako mu se ne stavi na raspolaganje.

2. Kada imatelj prava prima odštetu za izgubljenu robu, tada ima pravo u pismenom obliku zatražiti da smjesta bude obaviješten ako se roba pronađe u roku od godine dana pošto se plati odšteta. Prijevoznik o tome zahtjevu ispostavlja potvrdu.

3. U roku od 30 dana pošto mu prispije takva obavijest, imatelj prava u skladu sa stavkom 2. može zatražiti da mu se izda roba, pod uvjetom da prije toga plati tražbine koje proizlaze iz ugovora o prijevozu i da vrati iznos primljen na ime odštete, uz odbijanje troškova koji su sadržani u odšteti ako je potrebno. No, u skladu sa člancima 33 i 35 imatelj prava zadržava pravo na odštetu zbog prekoračivanja dostavnoga roka.

4. Ako se ne ispostavi zahtjev naveden u stavku 2. ili ako se ne dadne uputa u roku predviđenome u stavku 3. ili pak ako se roba pronađe pošto istekne rok od godine dana nakon plaćanja odštete, tada robom raspolaže prijevoznik u skladu sa zakonima i propisima koji vrijede na mjestu gdje se ona nalazi.

Članak 30 Odšteta kod gubitka

1. Kada dođe do potpunoga ili djelomičnog gubitka robe, tada prijevoznik bez dodatne naknade štete mora platiti odštetu, koja se izračunava po burzovnoj cijeni, možebitno po tržišnoj cijeni ili pak, ako takve cijene nije moguće odrediti, po općoj vrijednosti robe iste vrste i svojstava na dan kada je i u mjestu gdje je roba bila preuzeta na prijevoz.
2. Odšteta iznosi najviše 17 obračunskih jedinica po kilogramu bruto mase koji nedostaje.
3. Kada dođe do gubitka željezničkoga vozila koje se prevozi na vlastitim kotačima i koje je na prijevoz bilo predano kao roba te do gubitka intermodalne prijevozne jedinice ili njihovih sastavnih dijelova, tada je bez dodatne naknade štete odšteta ograničena na vrijednost vozila, intermodalne prijevozne jedinice ili njihovih sastavnih dijelova na dan i u mjestu gubitka. Ako nije moguće ustanoviti dan i mjesto gubitka, iznos odštete ograničen je na opću vrijednost u mjestu preuzimanja na prijevoz.
4. Osim što plati prevozninu, prijevoznik mora nadoknaditi carinu i druge troškove koji su plaćeni u vezi s prijevozom izgubljene robe, osim trošarina na robu koja se prevozi izvan sustava oporezivanja.

Članak 31 Odgovornost kod kaliranja

1. Kada je riječ o robi koja je zbog svojih svojstava tijekom prijevoza u pravilu izložena kaliranju, tada je bez obzira na duljinu prevaljenoga puta prijevoznik odgovoran samo za kaliranje koje prijeđe sljedeće postotke:
 - a) dva posto mase kod tekućina ili kod roba koje se na prijevoz predaju u vlažnom stanju
 - b) jedan posto mase kod suhe robe.
2. Prijevoznik se ne može pozvati na ograničenje odgovornosti u skladu sa stavkom 1. onda ako se dokaže da, uzimajući u obzir okolnosti pojedinoga slučaja, gubitak nije nastao zbog uzroka koji su za dopuštene postotke bili mjerodavni.
3. Ako se s istim teretnim listom prevozi više komada robe, kaliranje se izračunava za svaki komad robe onda kada je njihova masa ili u teretnom listu navedena pojedinačno ili kada se ona može ustanoviti na neki drugi način.
4. Kada dođe do potpunoga gubitka robe ili do gubitka pojedinih komada robe, tada se kod izračuna odštete ne odbija kaliranje.
5. Ovaj članak ne utječe na članke 23 i 25.

Članak 32 Odšteta kod oštećenja

1. Kada nastane oštećenje robe, tada prijevoznik bez dodatne naknade štete mora platiti odštetu koja je jednaka postotku za koji je vrijednost robe smanjena. Kao osnova za izračun odštete uzima se postotak u kojemu je vrijednost robe smanjena na odredišnom mjestu, a koja se izračunava u skladu s člankom 30.

2. Iznos odštete ne može biti veći:

- a) od iznosa koji bi trebalo platiti u slučaju potpunoga gubitka onda kada zbog oštećenja cijela pošiljka izgubi vrijednost
- b) od iznosa koji bi trebalo platiti u slučaju gubitka obezvrijeđenoga dijela onda kada zbog oštećenja dio pošiljke izgubi vrijednost.

3. Kada dođe do oštećenja željezničkoga vozila koje se prevozi na vlastitim kotačima i koje je na prijevoz bilo predano kao roba te do oštećenja intermodalne prijevozne jedinice ili njihovih sastavnih dijelova, tada odšteta biva ograničena na troškove popravka bez dodatne naknade štete. Iznos odštete ne može biti veći od iznosa koji bi trebalo platiti u slučaju gubitka.

4. Osim što plati odštetu, prijevoznik u omjeru naznačenome u stavku 1. mora nadoknaditi troškove navedene u stavku 4. članka 30.

Članak 33

Odšteta kod prekoračivanja dostavnoga roka

1. Ako šteta, uključujući oštećenje, nastane zato što se prekorači dostavni rok, prijevoznik mora platiti odštetu koja iznosi najviše četverostruki iznos prevoznine.

2. Ako dođe do potpunoga gubitka robe, tada se odšteta u skladu sa stavkom 1. ne plaća onda ako se plati odšteta u skladu sa člankom 30.

3. Ako dođe do djelomičnoga gubitka robe, tada odšteta u skladu sa stavkom 1. iznosi najviše četverostruki iznos prevoznine koji otpada na dio pošiljke koji nije izgubljen.

4. Kada dođe do oštećenja robe koje nije posljedica prekoračivanja dostavnog roka, tada se odšteta u skladu sa stavkom 1. plaća, ako je to potrebno, i uz odštetu u skladu s člankom 32.

5. Ni u kojemu slučaju odšteta u skladu sa stavkom 1. i odšteta u skladu sa člancima 30 i 32 ukupno ne mogu biti veće od odštete za potpuni gubitak robe.

6. Ako je u skladu sa stavkom 1. članka 16 dostavni rok uglavljen sporazumom, u stavku 1. može biti predviđeno da se odšteta sredi na drugačiji način. Ako se u tome slučaju prekorače dostavni rokovi u skladu sa stavcima 2. do 4. članka 16, tada imatelj prava može zahtijevati ili odštetu u skladu s navedenim sporazumom ili pak odštetu predviđenu u stavcima 1. do 5.

Članak 34

Odšteta kod deklarirane vrijednosti robe

Pošiljatelj i prijevoznik mogu uglaviti da pošiljatelj u teretni list upiše vrijednost robe koja je veća od najvećega iznosa koji je predviđen u stavku 2. članka 30. U tome slučaju deklarirani iznos dolazi na mjesto onoga najvećeg iznosa.

Članak 35

Odšteta kod osiguranja dostavnoga roka

Pošiljatelj i prijevoznik mogu uglaviti da pošiljatelj za slučaj gubitka ili oštećenja i za slučaj prekoračivanja ugovorenoga dostavnoga roka upisom brojčanoga iznosa u teretni list navede osiguranje dostavnoga roka. Kada je riječ o deklariranom osiguranju dostavnoga roka, tada se osim odšteta predviđenih u člancima 30, 32 i 33 mogu zahtijevati naknade za dodatne odštete do navedenoga iznosa koje se dokažu.

Članak 36
Gubitak prava na ograničenje odgovornosti

Ograničenja odgovornosti koja su predviđena u stavku 3. članka 15, stavicama 6. i 7. članka 19 te u člancima 30 i 32 do 35 ne primjenjuje se onda ako se dokaže da je uzrok šteti neki prijevoznikov postupak ili njegov propust koji su učinjeni u namjeri da dođe to takve štete ili pak da je to učinjeno iz nemara i sa spoznajom da bi vjerojatno mogla nastati takva šteta.

Članak 37
Preračun i obračun kamata

1. Ako se kod izračuna odštete preračunavaju iznosi iskazani u stranoj valuti, tada se oni preračunavaju po tečaju koji vrijedi na dan i u mjestu plaćanja odštete.

2. Imatelj prava na odštetu može zatražiti kamate u iznosu od pet posto na godinu, i to od dana reklamacije u skladu sa člankom 43 ili, ako reklamacija nije podnesena, od dana podizanja tužbe pa nadalje.

3. Ako imatelj prava u primjerenom roku koji mu je određen prijevozniku ne podastre isprave potrebne za to da bi se završila obrada reklamacije, tada se obračun kamata obustavlja od isteka toga roka pa do predaje tih isprava.

Članak 38
Odgovornost u željezničko-pomorskom prometu

1. Kada je riječ o željezničko-pomorskim prijevozima na pomorskim relacijama u skladu sa stavkom 1. članka 24 Konvencije, tada svaka država članica, zahtijevajući da se u popis relacija koje potpadaju pod ove Jedinствене pravne propise upiše odgovarajuća bilješka, razloge za oslobađanje od odgovornosti u skladu s člankom 23 može dopuniti niže navedenim razlozima, i to samo u njihovoj cjelovitosti:

- a) razlogom izbijanja požara onda ako prijevoznik dokaže da požar nije izbio ni njegovom krivnjom, kao ni krivnjom kapetana, brodske posade, peljara ili osoba u njegovoj službi
- b) razlogom spašavanja ili pokušaja spašavanja života ili imovine na moru
- c) razlogom ukrcaja robe na brod onda ako pošiljatelj u teretnom listu dadne svoju suglasnost za to i ako se roba ne prevozi u željezničkim vagonima
- d) razlogom opasnosti ili nesreće na moru ili na drugim plovnim vodama.

2. Na razloge za oslobađanje od odgovornosti iz stavka 1. prijevoznik se može pozvati samo onda ako dokaže da je oštećenje ili prekoračivanje dostavnoga roka nastalo na brodskoj relaciji od početka ukrcaja robe na brod do njezina iskrcavanja iz broda.

3. Ako se prijevoznik i pozove na razloge za oslobađanje od odgovornosti navedene u stavku 1, ipak je odgovaran onda ako imatelj prava dokaže da gubitak, oštećenje ili prekoračivanje dostavnoga roka počivaju na prijevoznikovoј krivnji, kao i na krivnji kapetana, brodske posade, peljara ili osoba u prijevoznikovoј službi.

4. Ako neku brodsku relaciju poslužuje više poduzeća koja su u popis relacija upisana u skladu sa stavkom 1. članka 24 Konvencije, onda za sva ta poduzeća moraju vrijediti isti propisi o odgovornosti. Ako su ta poduzeća u popis upisana na zahtjev više država članica, tada se među tim državama mora postići sporazum o primjeni tih propisa o odgovornosti.

5. Mjere poduzete u skladu sa stavcima 1. i 4. priopćavaju se glavnomu tajniku. One na snagu stupaju najranije nakon isteka 30 dana računajući od dana kada glavni tajnik drugim državama članicama pošalje priopćenje o tim mjerama. Te mjere ne odnose se na pošiljke čiji prijevoz traje upravo tada.

Članak 39

Odgovornost kod nuklearne nesreće

Prijevoznik se oslobađa od odgovornosti zbog neispunjavanja obveza u skladu s ovim Jedinimstvenim pravnim propisima onda ako je šteta prouzrokovana nuklearnom nesrećom i ako je u skladu sa zakonima i propisima neke države o odgovornosti na području nuklearne energije za štetu odgovaran vlasnik nuklearnoga postrojenja ili osoba koja mu je ravnopravna.

Članak 40

Osobe za koje je prijevoznik odgovaran

Za svoje službenike i za druge osobe čijim se uslugama koristi da bi izveo prijevoz, prijevoznik je odgovoran onda kada ti službenici i druge osobe djeluju u okviru svojih dužnosti. Upravitelji željezničke infrastrukture na kojoj se izvodi prijevoz smatraju se osobama čijim se uslugama prijevoznik koristi dok izvodi prijevoz.

Članak 41

Druga prava

1. U svim slučajevima na koje se primjenjuju ovi Jedinimstveni pravni propisi i samo pod uvjetima i ograničenjima što ih oni propisuju, protiv prijevoznika moguće je podići zahtjev za naknadu štete bez obzira na to na kojoj pravnoj osnovi počiva taj zahtjev.
2. To isto vrijedi onda kada je riječ o zahtjevima protiv službenika i drugih osoba za koje prijevoznik jamči u skladu s člankom 40.

Naslov IV Ostvarivanje prava

Članak 42 Zapisnik o očevidu

1. Ako prijevoznik otkrije ili posumnja da postoji djelomični gubitak ili oštećenje ili pak ako imatelj prava raspolaganja ustvrdi da oni postoje, prijevoznik smjesta i po mogućnosti u nazočnosti imatelja prava, što ponajprije ovisi o vrsti štete, u zapisniku o očevidu mora ustanoviti stanje robe, njezinu masu i, ako je moguće, opseg štete i njezin uzrok, kao i trenutak njezina nastanka.

2. Primjerak zapisnika o očevidu mora se besplatno predati imatelju prava.

3. Ako imatelj prava ne prizna tvrdnje iz zapisnika o očevidu, može zatražiti da stanje i masu robe, kao i uzrok šteti i njezin iznos ustanovi vještak kojega imenuju stranke u ugovoru o prijevozu ili neki sud. Postupak se određuje u skladu sa zakonima i propisima države u kojoj je očevid proveden.

Članak 43 Reklamacije

1. Reklamacije iz ugovora o prijevozu u pismenom obliku šalju se prijevozniku protiv kojega se prava mogu zatražiti sudskim putem.

2. Reklamacije mogu podnijeti osobe koje imaju pravo na to da pravo od prijevoznika zatraže sudskim putem.

3. Ako reklamaciju podnosi pošiljatelj, tada on mora podastrijeti duplikat teretnoga lista. Inače mora pribaviti primateljev pristanak ili pak dokazati da je primatelj odbio primiti robu.

4. Ako reklamaciju podnosi primatelj, tada on mora podastrijeti teretni list onda ako mu je teretni list predan.

5. Teretni list, duplikat teretnoga lista i druge isprave koje imatelj prava treba priložiti uz reklamaciju podastiru se u izvorniku ili, na prijevoznikov zahtjev, u prijepisu koji je na prikladan način ovjerovljen.

6. Kada se sređuje reklamacija, prijevoznik može zatražiti da se podastru originali teretnoga lista, duplikata teretnoga lista ili potvrde o pouzeću kako bi se na njima zabilježilo konačno sređenje.

Članak 44 Osobe koje imaju pravo tužiti prijevoznika

1. Uz pridržaj stavaka 3. i 4. pravo na to da protiv prijevoznika podigne tužbu imaju:

a) pošiljatelj do trenutka

1. kada primatelj iskupi teretni list
2. kada primatelj preuzme robu ili
3. kada primatelj zatraži prava koja mu pripadaju u skladu sa stavkom 3. članka 17 ili stavkom 3. članka 18

b) primatelj od trenutka

1. kada iskupi teretni list
2. kada preuzme robu ili
3. kada zatraži prava koja mu pripadaju u skladu sa stavkom 3. članka 17 ili stavkom 3. članka 18.

2. No, primateljevo pravo na tužbu gasi se čim osoba koju je primatelj naznačio u skladu sa stavkom 5. članka 18 iskupi teretni list, primi robu ili zatraži prava koja joj pripadaju u skladu sa stavkom 3. članka 17.

3. Povrat iznosa koji su plaćeni na temelju ugovora o prijevozu, sudskim putem ima pravo zatražiti samo onaj tko je te iznose platio.

4. Prava iz pouzeća sudskim putem ima pravo zatražiti jedino pošiljatelj.

5. Kada zahtijeva pravo sudskim putem, pošiljatelj mora podastrijeti duplikat teretnoga lista. Inače mora priložiti primateljevu suglasnost ili dokazati da je primatelj odbio preuzeti pošiljku. Ako ureba, pošiljatelj mora dokazati da teretnoga lista nema ili da je izgubljen.

6. Kada zahtijeva pravo sudskim putem, primatelj mora podastrijeti teretni list ako mu je predan.

Članak 45

Prijevoznici od kojih se prava mogu zatražiti sudskim putem

1. Uz pridržaj stavaka 3. i 4. prava iz ugovora o prijevozu moguće je zatražiti samo od prvoga, posljednjega ili od prijevoznika koji je obavio onaj dio prijevoza tijekom kojega je nastupila činjenica na kojoj se temelji pravo.

2. Ako je, kada je riječ o prijevozu što ga obavljaju uzastopni prijevoznici, prijevoznik koji je obvezan izdati robu primatelju uza svoju suglasnost upisan u teretni list, tada je prava u skladu sa stavkom 1. protiv njega sudskim putem moguće zatražiti i onda ako taj prijevoznik ne preuzme ni robu ni teretni list.

3. Povrat iznosa koji su plaćeni na temelju ugovora o prijevozu, sudskim putem moguće je zatražiti od prijevoznika koji je iznos naplatio ili pak od prijevoznika u čiju korist je taj iznos naplaćen.

4. Prava iz pouzeća moguće je zatražiti samo od prijevoznika koji na otpremnom mjestu robu preuzme na prijevoz.

5. Protutužbom ili prizivom moguće je zatražiti prava od nekoga drugog prijevoznika a ne prijevoznika navedenoga u stavicima 1. do 4. onda ako se tužba temelji na istom ugovoru o prijevozu.

6. Ako se ovi Jedinstveni pravni propisi primjenjuju na izvršnoga prijevoznika, tada je prava sudskim putem moguće zatražiti i od njega.

7. Ako podnositelj tužbe može birati između više prijevoznikâ, njegovo pravo odabira gasi se čim se podigne tužba protiv jednoga od prijevoznikâ. To vrijedi i onda kada podnositelj tužbe može birati između jednoga ili više prijevoznikâ i izvršnoga prijevoznika.

Članak 46 Mjerodavni sud

1. Prava koja se temelje na ovim Jedinstvenim pravnim propisima mogu se zatražiti pred sudovima država članica koja se uglave u sporazumima među strankama ili pak pred sudovima države:

- a) na čijemu teritoriju tuženik ima prebivalište ili uobičajeno boravište, svoje sjedište ili podružnicu ili poslovnicu koja je sklopila ugovor o prijevozu ili
- b) na čijemu se teritoriju nalazi mjesto preuzimanja robe na prijevoz ili mjesto predviđeno za njezino izdavanje.

Pred drugim sudovima nije moguće podizati tužbe.

2. Ako se na sudu mjerodavnome u skladu sa stavkom 1. zbog nekoga prava koje se temelji na ovim Jedinstvenim pravnim propisima uloži priziv ili ako sud u takvoj parnici donese pravorijek, tada se zbog istoga predmeta između istih stranaka ne može podnijeti nova tužba, osim onda ako odluku suda na kojemu je podignuta prva tužba nije moguće ovršiti u državi u kojoj se podiže nova tužba.

Članak 47 Gašenje prava

1. Čim imatelj prava preuzme robu, gase se sva prava iz ugovora o prijevozu u odnosu na prijevoznika koja se tiču djelomičnoga gubitka, oštećenja ili prekoračivanja dostavnoga roka.

2. No, prava se ne gase:

- a) kada dođe do djelomičnoga gubitka ili do oštećenja onda
 1. ako se gubitak ili oštećenje ustanovi u skladu s člankom 42 prije nego što imatelj prava preuzme robu
 2. ako se prijevoznikovom krivnjom ne ispostavi zapisnik o očevidu u skladu s člankom 42
- b) ako nastane šteta koja nije vidljiva izvana i koja se ustanovi tek pošto imatelj prava preuzme robu
 1. ako primatelj ispostavljanje zapisnika o očevidu u skladu sa člankom 42 zatraži odmah pošto otkrije štetu, a najkasnije sedam dana pošto preuzme robu i
 2. ako uz to dokaže da je šteta nastala u vremenu između preuzimanja robe na prijevoz i njezina izdavanja
- c) kada dođe do prekoračivanja dostavnoga roka onda ako imatelj prava u roku od 60 dana svoja prava zatraži od nekoga od prijevoznika navedenih u stavku 1. članka 45
- d) ako imatelj prava dokaže da je šteta prouzrokovana postupkom ili propustom koji su učinjeni bilo u namjeri da se napravi takva šteta bilo iz nemara i sa spoznajom da će vjerojatno nastati takva šteta.

3. Ako se roba u skladu s člankom 28 ponovno preda na prijevoz, tada se prava kod djelomičnoga gubitka ili kod oštećenja iz nekoga od prethodnih ugovora o prijevozu gase kao da je bila riječ o jednom jedinom ugovoru.

Članak 48 Zastara

1. Prava iz ugovora o prijevozu zastarijevaju za godinu dana. No, rok zastare iznosi dvije godine kada je riječ:

- a) o pravu na isplatu pouzeća koje prijevoznik naplati od primatelja
- b) o pravu na isplatu utrška od prodaje koju poduzme prijevoznik
- c) o pravu zbog štete koja je prouzrokovana postupkom ili propustom koji su učinjeni bilo u namjeri da se napravi takva šteta bilo iz nemara i sa spoznajom da će vjerojatno nastati takva šteta
- d) o pravu iz nekoga od ugovora o prijevozu koji je prethodio ponovnoj predaji na prijevoz u slučaju predviđenome u članku 28.

2. Zastara počinje teći:

- a) tridesetoga dana pošto istekne dostavni rok kada je riječ o pravu na odštetu zbog potpunoga gubitka
- b) danom izdavanja kada je riječ o pravu na odštetu zbog djelomičnog gubitka, oštećenja ili prekoračivanja dostavnoga roka
- c) u svim drugim slučajevima danom kada je moguće podignuti tužbu.

Dan označen kao početak zastare ni u kojemu slučaju nije uključen u rok.

3. Zastara se prekida reklamacijom u pismenom obliku u skladu s člankom 43 do dana kada prijevoznik reklamaciju odbije u pismenom obliku i vrati priložene isprave. Ako se reklamaciji udovolji djelomično, onda za dio reklamacije koji i dalje ostaje dvojbena rok zastare počinje teći ponovno. Onaj tko se poziva na predaju reklamacije ili na davanje odgovora i povrat isprava, to mora i dokazati. Druge reklamacije koje se tiču istoga prava ne prekidaju zastaru.

4. Zastarjela prava se ne mogu zatražiti protutužbom ili prizivom.

5. U drugim slučajevima za zaustavljanje i prekid zastare vrijedi pravo u pojedinoj državi.

Naslov V

Odnosi među prijevoznicima

Članak 49

Obračun

1. Svaki prijevoznik koji kod predaje robe na prijevoz ili kod njezina izdavanja naplati troškove ili druge tražbine koje proizidu iz ugovora o prijevozu ili pak koji ih je morao naplatiti obvezan je sudjelujućim prijevoznicima platiti udio koji im pripada. Način plaćanja uređuje se sporazumima među prijevoznicima.

2. Članak 12 vrijedi i za odnose među uzastopnim prijevoznicima.

Članak 50

Pravo na regres

1. Ako prijevoznik u skladu s ovim Jedinstvenim pravnim propisima plati odštetu, onda mu u skladu s niže navedenim uvjetima pripada pravo na regres od prijevoznika koji su sudjelovali u prijevozu:

- a) prijevoznik koji prouzrokuje štetu isključivo je odgovoran za nju
- b) ako štetu prouzrokuje više prijevoznika, onda je svaki odgovoran za štetu koju je on prouzrokovao. Ako to nije moguće odrediti, odšteta se među prijevoznicima razdjeljuje u skladu s odredbom pod slovom c)
- c) ako nije moguće dokazati to koji je od prijevoznika prouzrokovao štetu, odšteta se razdjeljuje na sve prijevoznike, od čega se izuzimaju prijevoznici koji dokažu da nisu prouzrokovali štetu. Odšteta se razdjeljuje u omjeru udjela u naknadi za prijevoz koji pripada pojedinom prijevozniku.

2. Ako neki od tih prijevoznika nije platežno sposoban, tada se udio koji otpada na njega razdjeljuje među drugim prijevoznicima koji su sudjelovali u prijevozu, i to u omjeru udjela koji im pripadaju u naknadi za prijevoz.

Članak 51

Postupak kod regresa

1. Prijevoznik od kojega se u skladu sa člankom 50 zatraži regres ne može poricati pravomoćnost plaćanja koju su realizirali prijevoznici koji traže regres onda ako je odšteta ustanovljena sudskim putem pošto je najprije navedenom prijevozniku prikladnom najavom parnice bila dana mogućnost da joj pristupi. Sud glavne parnice određuje rokove za najavu parnice i za pristup.

2. Prijevoznik koji zatraži regres istom tužbom mora tužiti sve prijevoznike s kojima se nije mogao dogovoriti mirnim putem, inače gasi se pravo na regres od onih prijevoznika koje nije tužio.

3. Sud u istom pravorijeku mora odlučiti o svim regresima kojima se bavio.

4. Prijevoznik koji svoje pravo na regres želi ostvariti sudskim putem, svoj zahtjev može uložiti mjerodavnomu sudu u onoj državi gdje neki od prijevoznika ima svoje sjedište ili podružnicu ili poslovnicu koja je sklopila ugovor o prijevozu.

5. Ako se tužba podnosi protiv više prijevoznikâ, onda prijevoznik koji podnosi tužbu može birati neki od mjerodavnih sudova koji su navedeni u stavku 4.

6. Postupci za regres ne smiju se uključivati u odštetni postupak koji pokrene imatelj prava iz ugovora o prijevozu.

Članak 52 **Sporazumi o regresu**

Prijevoznicima ostaje na volju da međusobno sklapaju sporazume koji odstupaju od članaka 49 i 50.